

Ontwikkeling van een dierveiligheidsindex voor varkensbedrijven

S DV



Martien Bokma-Bakker en Peter Vesseur, PV

De Dierveiligheidsindex (DVI) heeft tot doel om de risico's op insleep en verspreiding van besmettelijke ziekten versneld weg te nemen en het **gezondheids-** en welzijnsniveau van de varkens te verbeteren. De DVI moet vooruitstrevende varkenshouders stimuleren om sneller door te groeien naar hogere niveaus van diergezondheid en welzijn. Uiteindelijk is het de bedoeling om via deze weg op alle varkensbedrijven hogere niveaus van **diergezondheid** en dierwelzijn te realiseren.

De Dierveiligheidsindex wordt ontwikkeld in opdracht van de Stichting tot Bevordering van de Dierveiligheid van het Nederlandse Varken (Stichting Dierveiligheid). In april 1998 is door LTO-Nederland en de Stichting Dierveiligheid afgesproken dat het basisniveau van de Dierveiligheidsindex in het te ontwikkelen systeem van "Kolomcertificering" zal worden ingebouwd. Daarnaast vindt nauwe afstemming plaats met de projecten "Kwaliteitsindex" (PVE), "Verbreed Groen Label" (LNV/ CLM) en andere initiatieven op het gebied van certificering. Het Praktijkonderzoek Varkenshouderij heeft in opdracht van de Stichting Dierveiligheid de doelstellingen van de Dierveiligheidsindex in een rapportage vastgelegd. Dit artikel gaat in op de doelstellingen en de opbouw van het huidige prototype van de DVI en het belang ervan voor de praktijk. Het is mogelijk dat onderdelen van de DVI op grond van de resultaten van de pilot-fase of vanwege nieuwe ontwikkelingen binnen de sector nog worden bijgesteld.

Doelstellingen en opbouw

De huidige DVI-versie onderscheidt drie dierveiligheidsniveaus met oplopende zwaarte, te beginnen bij het basisniveau DVI-1. Het hoogste niveau, DVI-4, wordt alleen sluiserend meegenomen. Uiteindelijk zal dit niveau een beschrijving moeten geven van het ideale bedrijf van de toekomst op het gebied van diergezondheid en dierwelzijn. De Dierveiligheidsindex onderscheidt drie aandachtsvelden: Contactstructuur, Interne Gezondheidszorg en Dierwelzijn. Bij elk van deze aandachtsvelden zijn voorschriften gegeven op DVI-niveau 1, 2 en 3.

Contactstructuur

Dit onderdeel heeft tot doel om de contactstructuur op de bedrijven zo aan te passen, dat het risico op insleep van besmettelijke ziekten en versleep ervan tussen bedrijven tot een minimum beperkt blijft. Men moet in de eerste plaats voldoen aan de bestaande regelgeving (onder andere Regeling Hygiëne-voorzieningen Varkenshouderij). Daarnaast worden aanvullende eisen gesteld aan afscherming van het bedrijf, toelating van bezoekers, aan- en afvoer van dieren, aan- en afvoer van voer, afvoer van mest, afvoer van destructiemateriaal en ongediertebestrijding. Sommige gewenste ontwikkelingen kunnen niet rechtstreeks worden geëist, zoals korte transportafstanden, overschakeling naar gesloten bedrijven en dergelijke. Door middel van een puntensysteem worden dit soort ontwikkelingen wel gestimuleerd binnen de Dierveiligheidsindex.

Interne Gezondheidszorg

Dit onderdeel heeft tot doel om de gezondheidsstatus en het gezondheidsmanagement op de bedrijven, inclusief de bedrijfsbegeleiding, naar een hoger niveau te tillen. De IKB-voorschriften vormen het vertrekpunt voor dit onderdeel. Aanvullende voorschriften hebben betrekking op een planmatige aanpak van het gezondheidsmanagement, certificering van dienstverleners, een "vrijstatus" van het bedrijf ten aanzien van meerdere ziekten en een verantwoord gebruik van diergeneesmiddelen en additieven.

Dierwelzijn

Dit onderdeel van de Dierveiligheidsindex heeft een

tweeledig doel. Het eerste is om de mogelijke welzijnsaantasting binnen de bestaande systemen versneld terug te brengen. Het tweede doel is om de ontwikkeling te stimuleren van bedrijfssystemen die meer tegemoet komen aan de behoeften van de dieren en aan de eisen die de maatschappij in toenemende mate stelt. De bestaande regelgeving vormt het vertrekpunt (met name het Varkensbesluit 1998). De Diergeveiligheidsindex wil via de hogere DVI-niveaus een versnelde invoering hiervan op de bedrijven stimuleren. Daarnaast zijn er aanvullende voorschriften op het gebied van huisvesting (verbetering van de kwaliteit van de leefruimte) en verzorging (drinkwater, voeding, klimaat, ingrepen, groepsmanagement). Deels wordt hierbij gewerkt met een puntensysteem. Naast concrete voorschriften vindt een directe beoordeling van het welzijn op het bedrijf plaats aan de hand van enkele in de stal meetbare gezondheids- en gedragsparameters (bijvoorbeeld sterftepercentage en beschadigingen door hokinventaris). Dit geeft een waarborg dat het samenspel tussen huisvestingssysteem en management ook daadwerkelijk leidt tot een gewenst welzijnsniveau.

Belang voor de praktijk

Het is de bedoeling om de verschillende DVI-niveaus zo in te richten dat het traject van deelnemende bedrijven, zoals weergegeven in schema 1,

haalbaar wordt. Een belangrijke impuls voor de varkenshouder om in de toekomst aan dit certificeringssysteem mee te doen zal naar verwachting liggen in het realiseren van betere bedrijfsresultaten en een verminderde kans op insleep van ziekten. Daarnaast zal deelname een positieve uitstraling naar afnemers, consument en maatschappij hebben: "Be good and tell it!"

Om het haalbaarheidstraject te realiseren gaat de Stichting Diergeveiligheid na welke extra stimulansen er zijn om varkenshouders versneld te laten investeren in hogere DVI-niveaus. Onder andere de mogelijkheid van subsidieregelingen wordt bekeken. Het Ministerie van LNV heeft uitgesproken dat de differentiatie in heffingen voor gezondheidskosten in de toekomst op de Diergeveiligheidsindex kan worden gebaseerd. Dit is een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van het haalbaarheidstraject.

Hoe verder?

De Diergeveiligheidsindex is in opdracht van de Stichting Diergeveiligheid inmiddels ontwikkeld tot een pro-pilotversie, die eind 1998 op enkele praktijkbedrijven is uitgetest. Na aanpassing op basis van het resultaat van de pro-pilot zal de Diergeveiligheidsindex in 1999 worden uitgetest op ongeveer 200 varkensbedrijven. In een volgend periodiek komt er een verslag van de verdere ontwikkelingen. □

Schema 1: Indicatie haalbaarheidstraject Diergeveiligheidsindex

Niveau diergeveiligheidsindex	% bedrijven dat kan voldoen			
	bij start DVI	over 5 jaar	over 10 jaar	over 15 jaar
DVI-1 (basisniveau)	80%	100%		
DVI-2	25%	80%	100%	
DVI-3	10%	50%	80%	100%
DVI-4 ("bedrijf van de toekomst")	-		25%	80%